

מגפת הכלבת מתעצמת ומתקרבת למרכז הארץ

התברר צוות

תנים, שועלים, כלבים, התולים, פרות, כבשים ובני אדם – הכלבת שמתפשטת בחודשים האחרונים מצפון הארץ לא פוסחת על אף אחד • אלא שמתברר שבמשרד החקלאות שוכבת כבר שש שנים תוכנית שלא יושמה, ועשויה הייתה למנוע את ממדי המגפה • במשרד מודים: "לא תקצבנו, נבחן מחדש ב-2018"

עמיר בן דוד, רותם אליזרע וקורין אלבז אלוש

פחי האשפה פתוחים, נוויות של דגים שהושארו ליד בריכות הדגיפופגרי חיות משק שנזרקו באתרים פיראטיים. לפל אלה יש חלק בכך שהרשויות לא מצליחות לפלוס את מגפת הכלבת שהתפרצה במלוא עוצה בצפון בהודושים האחרונים, ונראה שעושה את דר" פה בהתמדה דרומה. רק אתמול אובחן בלב בן ארבעה חודשים כנוגע בכלבת בכפר מועאווייה שבאזור אום אל-פחם, צפונית להודו.

כל פגרי החיות ואחרי האשפה מהורים ארוחה מפתח עובר חיות בר כמו תנים ושועלים, שמי צצים את המחלה. שר החקלאות אורי אריאל כינס בשבוע שעבר דיון חירום לבחינת הדרכים להתמודד עם המגפה המתפשטת, אבל נראה שהמלצות לא מחדשות הרבה. בדיון עלו אותן שיטות טיפול שהומלצו כבר ב-2011 במסגרת התוכנית למניעת כלבת, תוכנית שרובה ככולה לא יושמה על ידי משרד החקלאות. לפני כשנתיים אריאל אפילו ניסה להפסיק את פיזור החי סונים, אחת ההמלצות החירות שכן יושמו, אך נסוג מכך בסופו של דבר בעקבות לחץ ציבורי. בין היתר הוצע בדיון להגדיל את מספר הפי תיונות שמכילים חיסונים, להורות על קשרת כלבים ועל חיסון חיות משק, ללכוד כלבים וחי תולים משוטטים ולטפל במקרי משיכה לחיות הבה. הגורמים השונים התבקשו להעביר את הצעותיהם במסדר עד היום, כדי לסייע לגביש "תוכנית פעולה".

אחת ההמלצות המרכזיות שהגישה לפני שש שנים הועדה שגיבשה את התוכנית למניעת הת פשטות מגפת הייתה לבצע סניטציה באופן מסור דר ומאוונן – כלומר להפחית המוון ה"חופשי" שמושך את חיות הבה לאזורים הומי אדם ומאפ שר להם להתרבות בקלות יתרה.

אלא שבמשרד החקלאות לא דאגו ליישום מסודר ומתקצב של ההמלצה הזאת, הן בהעברת תקנות וחוקים והן בהסברה לחקלאים ולראשי הרשויות ובפיקוח.

לדברי מנכ"ל רשות הטבע והגנים שאול גולדשטיין, אנשיו מנסים כבר שנים לקדם מהלך כזה ולרתום את המשרד ואת הרשויות ליישום. בר שות אומרים שבמקומות שבהם הם הצליחו לרתום לכך באופן וולנטרי חקלאים, ניתן היה לראות תוצאות מהירות. "בכלבת לא מטפלים כשהיא פורצת, צריך טיפול לטווח ארוך, ובמשך שנים הצענו דרכי פעולה. למנוע את הכלבת אי אפשר, אבל

אפשר לצמצם בהרבה", אומר גולדשטיין. המשמעות של היעדר פעולות הסניטציה היא גידול כלתי מבוקר במספר חיות הבה לפי המחי רכות מספר התנים, שהם נשא מרכזי של המח לה, עומד כיום באזורים הבעייתיים על כ-3,000 פרטים. במשרד החקלאות מצביעים על המוקי להתפרצות ככלבים ובחיות שחודרים מהגבולות ואומרים שהנגיף השנה הוא מוטציה אלימה יותר שמופיעה אחת לכמה שנים.

המלצה מרכזית נוספת הייתה לפזר חיסוי נים כדי להקטין את ההעברת המחלה. ההמלצה הזאת דווקא יושמה, אבל לא בהיקף עליו הומלץ. בתקופה האחרונה החלו לפזר חיסונים מהאוויר ומפורים גם חיסונים על הקרקע. במשרד החי קלאות דוחים את הטענות שהתקציב לכך עוכב, ואומרים שהדבר מבוצע רק כעת כיוון שעדילת החיסון ושירותו מוגבלת כמוג אוויר חם. הפי תיונות הינם בגודל של קופסת גפרורים, צבעם חום כהה והם מכילים חיסון המופעל לאחר בלי עתם. כעדיית תל אביבי יפו לרונמא, מחלקים את הפיתיונות מדי שנה כבר שמונה שנים, במספר מקומות לרבות הירקון, פארק גני יהושע ובש טחים פתוחים ומעידים על מספר נמוך מאוד של מקרי כלבת.

מי שמשלם את המחיר של אי ההערכת כעת הן חיות הבה, כלבים משוטטים, ויתכן שבקרוב גם חתולים משוטטים וחיות בית (כלבים וחתולים) שיתוכבו ללא בעליהם. בשל המצב נאלצים הפי קחים, וציירים שקיבלו אישור מיוחד לכך, לירות בכמויות גדולות של תנים – בחודשים האחרונים נורו כ-600 תנים.

גורמי מקצוע אומרים שלו היו ממששים את התוכנית מי-2011, יש סבירות גבוהה שלא היינו במצב של התפרצות כה נרחבת השנה. אחד מהם הביע חשש ש"עכשיו מנסים להראות כאילו ער שים משהו. הכלבת תדעך גם באופן טבעי וגם כסיוע הפעולות, והתוכניות יישארו שוב על הנייר, עד להתפרצות הבאה".

במשרד החקלאות אמרו בתגובה: "אכן על פי התוכנית שהוצעה, היה צריך לב נות 'תוכנית אב' להתמודדות עם מחלת הכלבת. בפועל, התוכנית לא תוקצבה, ויש לבדוק מול קובעי המדיניות במשרד כשנים שעד שנת 2015, דהיינו עד כני סתו של השר הנוכחי. עיקרי התוכנית הוצגו לשר החקלאות בימים האחרונים. אנו נמצאים בשיאה של התפרצות המי חלה, וכמו בכל מקרה קיצון, אנו עוסקים במניעת התפשטותה ובמיורו. לכשי סתיים שלב זה (חלקו מבוטס על התוכנית האמורה), המשרד יבחן לעומק את התוכנית המוצעת בשינויים הולוטיים לשנת 2018 ויקש ממשרד האוצר לתקצבה".

נועצים שיניים
איפה אתה חיות נגועות כלבת בשנה האחרונה

סבתא סיגלית, לוחמת התנים

במשך יותר מעשר דקות נאבקה סיגלית תמיר (63), סבתא לשני נכדים מקיבוץ רמת השופט, בתוך נגזת פלבת שהגיע עד לדלת ביתה, נשך אותה ואז נמלט. זה היה מחיר מאד נלחמתי בו, בחיים לא האמנתי שכפה אלחם. הוא הסתער לכיווני מעם אחר פעם ואני החזקתי צינור זומי ועם זה ניסיתי להיסי אותו ולגיש אותו. אחר כך לקחתי ברזל גדול וחבטתי בו. אתה פתאום לבד מתמודד עם התן, הרגשתי ממש כמו בטרס אמה, סיפרה תמיר אחרי שנמלטה מהתן הצליחה להתקשר לפקחים, והם הגיעו בתוך דקות לבית, פתחו במצוד אחר התן ורו בו. תמיר נשלחה לקבלת חיסונים בפיה ח'רמב'ם בחיפה. פהבו ישראל מושקוביץ, צילום: זהר שחר